

Tilburg University

Review of the book Policing the inner city

Fijnaut, C.J.C.F.

Published in:
Delikt en Delinkwent

Publication date:
1981

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Fijnaut, C. J. C. F. (1981). Review of the book Policing the inner city: A study of Amsterdam's Warmoesstraat, M.E. Punch, 1979, 0333242114. *Delikt en Delinkwent*, 11(3), 203-206.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Boekbesprekingen

M. Punch, *Policing the inner city: a study of Amsterdam's Warmoesstraat*. The Macmillan Press LTD, London, 1979.

Dit boek vormt het (definitieve?) verslag van het onderzoek dat M. Punch in de jaren 1974-1976 verrichtte temidden van de geüniformeerde agenten van het bureau Warmoesstraat, en waarover hij in boekvorm (*Fout is fout!*) en in tijdschriften al herhaaldelijk berichten publiceerde. Het grote thema van dit boek is de arbeidssituatie van deze agenten zoals die door henzelf wordt beleefd en mede door henzelf wordt geschapen. Dit thema is vooral uitgewerkt naar het alledaagse optreden van de agenten toe. Waaruit bestaat dit optreden? Hoe leren de agenten 'de praktijk'? Welke algemene kenmerken vertoont hun handelen? Hoe wordt met name opgetreden tegen drugshandelaars en -gebruikers, en tegen zwarten, vooral Surinamers dan? Welke criteria en welke opvattingen spelen een belangrijke rol hierbij en hoe komen die tot stand? Hoe bekijken de agenten hun hulpverlenende taak? Etc. etc.

Met behulp van veel (eigen) getuigenissen van (het optreden van) agenten en middels talrijke schetsjes van het sociale leven in het betrokken stadsgebied geeft M. Punch de lezers van zijn boek op impressionistische wijze een 'levensecht' beeld van de leefwereld van de agenten in de uniformdienst. Rooskleurig is dit beeld niet. Het gaat hier, kort gezegd, om een wereld vol onzekerheden, beheerst als ze wordt door onoplosbare professionele dilemma's en haast oncontroleerbare sociale mechanismen, die in eerste instantie voortvloeiën uit ingrijpende transformaties van het leven in die binnenstad en uit grote veranderingen in de organisatie en het optreden van het Amsterdamse korps, maar die bij nader toezien heel veel te maken blijken te hebben met de problemen van een 'tolerante welvaartsstaat' die steeds minder welzijn kan verschaffen aan grote (gelimmigreerde) delen van de bevolking, zoals een versnipperde en weifelende overheid en het protest en activisme van onbemiddelde en verstoten minderheden. Om het in 'n excentriek centrum van deze staat als politiemensen, dus als zeer zichtbare maar tegelijk vrij eenzame vertegenwoordigers van een controversiële overheid, te kunnen volhouden, worden door de agenten van de Warmoesstraat allerhande overlevingsstrategieën ontwikkeld: systematische verdenking van bepaalde groepen, incidentele gewelddadige uitvallen tegen collectieve verstoring van de wankel status quo, subtiele 'ruilverhandelingen' met weliswaar deviante maar 'rustige' categorieën van bewoners, cynische rationalisering van eigen twijfelachtig optreden e.a.

Ofschoon deze arbeidssituatie van de Warmoesstraatagenten op heel wat plaatsen raak wordt getypeerd en goed wordt geïllustreerd, is het beeld dat M. Punch in 200 blz. van deze situatie schetst, uiteindelijk toch niet zo bevredigend.

Allereerst is naar mijn mening de vorm die aan het beeld is gegeven, niet zo geslaagd. Oppervlakkig gezien is dit een gevolg van de zwakke constructie van de tekst: de onderscheiden onderwerpen zijn niet altijd zo gelukkig gearangschikt en zij overlappen elkaar herhaaldelijk. Hierdoor bekruipt de lezer nogal 'ns het gevoel 'hetzelfde' te lezen en houdt hij na lezing van het boek een verward beeld van de inhoud ervan over. Maar het heeft er toch veel van dat deze zwakke constructie op haar beurt nauw samenhangt met de niet duidelijk uitgewerkte bedoeling resp. probleemstelling van het boek. Zo gaat M. Punch in de eerste twee hoofdstukken wel in op de sociologie die de laatste jaren m.b.t. de politie is bedreven, en op het einde van boek tracteert hij de lezer ook nog eens op zo'n 30 blz. bibliografie, maar de functie van dit alles naar zijn eigen onderzoek toe komt slechts vagelijk uit de verf. Zij bestaat er, zo lijkt het wel, in om de lezer als 't ware in de stemming te brengen voor het verhaal over de agenten van de Warmoesstraat. Op zich is zo'n sfeerbeeld wel aardig, maar als dit de enige functie van de literatuurstudie is, dan had zij wel wat korter mogen zijn. Dit overzicht was functioneel geweest als Punch er duidelijk een aantal (hypo-)thesen aan zou hebben ontleend om zijn eigen onderzoek te structureren, maar dit is nu niet het geval, hoe vaak in de loop van het verhaal ook naar andere auteurs wordt verwezen. Was dit wel het geval geweest dan zou het boek waarschijnlijk ook een meer klare en doordachte opzet hebben vertoond. Nu laat M. Punch de lezer langs allerlei wegen kennis maken met de wereld van de geüniformeerde politie in de Amsterdamse binnenstad zonder dat deze tevoren duidelijk is gemaakt waartoe al die, op zich best interessante, excursies moeten leiden. En ook in het besluit van het boek wordt n.m.m. niet duidelijk genoeg in stellingen samengevat wat al die uitstappen hebben opgeleverd aan inzicht in de leefwereld van politieagenten in conflictueuze binnensteden. Het rapport van Punch blijft jammer genoeg toch wat steken in anecdotische beschrijvingen. Hierdoor is ook 'n meer gedetailleerde vergelijking van de resultaten van zijn onderzoek met die van soortgelijke onderzoeken in het buitenland vrijwel onbegonnen werk.

Ten tweede rijst bij lezing van het boek toch herhaaldelijk de vraag hoe juist en hoe volledig het interessante beeld is dat van de politieke wereld in de Warmoesstraat wordt geschetst. Veel van de beschrijvingen die M. Punch geeft, gaan immers slechts terug op één en soms op enkele getuigenissen van hemzelf of van politiemannen, maar in hoeverre deze getuigenissen de betrokken werkelijkheid dekken, blijft duister. Natuurlijk spreekt het vanzelf dat als Punch er met Surinaamse drugshandelaren was op uit getrokken, dat dan het beeld van het bureau-Warmoesstraat er wel wat anders zou hebben

uitgezien, maar dat dit onderzoek niet is gedaan, is niet bezwaarlijk: het ging om de leefwereld van de politieagenten en niet om die van de drugshandelaren. Wel is het hinderlijk dat M. Punch de lezer weinig of geen houvast verschaft om voor zichzelf te kunnen bepalen in hoeverre de beschreven arbeidsituatie en beroeps cultuur inderdaad die van 'de' Warmoesstraat-agenten is. Hierbij sluit het andere punt nauw aan: hoe volledig is het beeld dat wordt verschaft? De leefwereld van de politie zoals M. Punch die schetst, wordt vóór alles bepaald door complexe reacties tussen politieagenten, gewoonlijk nogal individueel, en de bonte bevolking van 'de walletjes'. Al zal niet kunnen worden ontkend, dat deze interacties een hele belangrijke rol spelen in het beroepsleven van de agenten, dan rijst toch b.v. de vraag of in de schildering van de situatie niet veel te weinig aandacht is geschonken aan de invloed die de globale organisatie en werking van het bureau Warmoesstraat en het Amsterdamse korps uitoefent op hun arbeidssituatie.

Deze beide bezwaren van dit boek hebben n.m.m. alles te maken met de techniek van onderzoek die werd gebruikt: de participerende observatie, of beter met de eenzijdige manier waarop alleen deze techniek werd toegepast. Met Punch kan ik het gemakkelijk eens zijn over de onvervangbare waarde van deze techniek om b.v. door te dringen in de leefwereld van geïsoleerde groepen. Ook hoeft hij mij niet te vertellen voor welke persoonlijke dilemma's deze techniek de onderzoeker kan plaatsen. Maar ik vraag mij ten eerste af of het voor dit onderzoek nodig en wenselijk was om zich op een zo erg geëngageerde wijze vast te hechten aan de agenten-in-actie als hij heeft gedaan. Uit ervaring weet ik dat de verleiding hiertoe groot is maar ook in dit geval was het m.i. beter geweest indien deze verleiding was weerstaan. Dan zou Punch als het ware verder hebben kunnen kijken dan zijn neus lang was en zijn blik ook hebben kunnen richten op wat zich wel niet zo direct in het dagelijks actieveld van de agenten afspeelt maar hierin vanuit de achtergrond niettemin een belangrijke rol speelt, zoals bv. de organisatie en werking van het bureau-Warmoesstraat. Die achtergrond blijft nu te zeer buiten beschouwing. Ten tweede vraag ik mij ook af of het wenselijk was om in dit onderzoek vrijwel alleen de participerende observatie te gebruiken. Ik weet, Punch is een grote liefhebber van deze techniek, maar het valt toch niet te ontkennen dat ook deze techniek haar grenzen, tekortkomingen en valstrikken kent, en dat het hierom, in een meer omvangrijk onderzoek, gewoonlijk wenselijk is om ook andere technieken toe te passen. In dit geval moet vooral worden gedacht aan een systematisch gebruik van interviewing en documenten-analyse. Dan zou, denk ik, Punch de lezers van zijn boek een heel wat grondiger beeld van de geüniformeerde politie in de Amsterdamse binnenstad hebben kunnen presenteren dan het vaak wel wat te impressionistische relaas dat hij nu van zijn interessante belevenissen geeft.

Laat vorenstaand commentaar evenwel geen reden zijn om het boek van Punch niet zelf te lezen. Het bevat het verslag van het eerste grote onderzoek dat in Nederland werd ingesteld naar de beroeps cultuur van de politie. En de-

Boekbesprekingen

genen die in Amsterdam of elders betrokken zijn bij de vorming van het politiebeleid, wordt hier een goede kans geboden om het beleid dat zij tot nu toe hebben gevoerd naar de executieve politiemann toe, te onderwerpen aan een kritisch onderzoek.

Cyrille Fijnaut